

Antwerpishu Amifiers.

61. *gada=gahjums.*

Alt. 33.

Trefchdeenâ, 18. (30.) Augustâ.

1882.

Nebaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Schrunden, Kurland. — Elspedzija Besthorn Iga grahmatu-bohde Zelgava.

Rahdītājs: No eekšēmehm. No ahrselehmk. Visjaunakahs sīnas. Mantin-eli. Wehsīle kūnēmēs ūholotajū lungēm. Ventspils kungnezzības bēdriba „Kurseme“. Gewehrojams Atbībīs. Sludināshanas.

No eekſchſemehn.

Pehterburga. Bruhfchu semlohpibas ministeris Dr. Luzius
5. Augustā atbrauzis Pehterburgā, palizis tur kahdas deenas un tad
dewees tahlak us Maskawu. — „Walvibas Wehstnesi“ nodrukahts
29. Junijā ar Turziju Konstantinopolē noslehgtais nolihgums
par kara-atlihdsinajumu. Behz fchi nolihguma Turzijai jamaksā pa-
wīsam 802^{1/2} milj. franku; fchis parahds dsehfchams tāhdā wihsē,
ka Turzija nomaksā ik gadus pa 350 tuhkf. Turkfu lihru. Prozantu
Kreewu waldiba neprasa. Gada-maksa teek apdrohfschinata zaur
eenemfchanahm no desmitā un no aitu muitas. — „Now. Wrem.“
Stahsta, ka domehnu-ministerija issuhitijsi pa gubernahm eerehdnius,
lai faktaktu finas par mescheem un meschu nopohtifchanu. — „Pe-
terb. Vedomosti“ sino, ka eekfchleetu ministerija greesufi wehribu
us zukura dahrofibu un eefahkuji fcho jautajumu pehthi. — Leel-
firs ts Vladimirs Alekandrowitschs 9. Augustā aibrauzis us ahr-
semehm. — Krajno-Selas lehgeri 8. Augustā 72 kara-fkohlu
mahzekli tika pa-augstinati par ofizeereem. — Keisaru Majestetes
ar Saweem augsteem Behrneem 7. Augustā no Krajno-Selas pahr-
brauza Peterhofā. — Pils-galma ministeris grahfs Woronzow-
Dafchikows 9. Augustā aibrauzis us Maskawu, us 3 nedelahm; wina
amata darifchanas pa fcho laiku ispildihs generaladjutants Richters.

— Likumu-krahjumā issfludinahts likums, zaur kuru nekristigu tizibu personahm teek leegts tirkotees ar svehtbildehm, krusteem un zitahm kristigu tizibu peeluhgfschanas sikhmehm. — Zelu-ministeris „Waldibas Wehstnefi“ peerahda zaur skaitleem, ka Kreevijā us dselszeleem ne buht nenoteek wairak nelaimes atgadijumu, kā zitās jemēs. Esoht usdohts wifus dselszelus nopeetni apskatīt. — Tullseenehmumi fchini gadā bij us 14 milj. 881 tuhft. 108 rubl. Iee-laki nelā pehrn tai pafchā laikā. — Keisara Majestetei 11. Augustā stahdijahs preefsčā Seemet-Amerikas jaunais suhtms Hunt, pafneeg-dams fawus amata-apleegzibas papīrus. — Eekfchleetu ministerijas medizinal-departements 80 lohpu-ahrstus tagad issuhta pa Eekfch-Kreevijas gubernahm, lai finisski ismekletu, zaur ko tur zekahs beeshahs ragu-lohpu un firgu fehrgas un zaur ko winas tik bresmigi tur isplefchahs. — Pehterburgā pehdejee lauschu-svehtki, us Mitrofanjas kapfehtas platscha, bijuschi apmekleti, ka „Now. Br.“ jauo, no kahdeem 60 tuhft. zilviku. — Finanžu-ministeris v. Bunge kgs no fawas zeloschanas us Maskawu un Rischni-Nowgorodu pahrbrauzis atkal atpakaļ us Pehterburgu.

Jelgawas. Tuwojotees 30. Augusta fwehtkeem dsird bee-
scham us wineem gatawojotees, par wineem spreeschoht. Jelgawa,
kur fwehtku schuhplis, fewischki Latweeschu beedriba nophulejahs gar
wineem gahdadama weefus gohdam saaemt, wineem sneegt patihkamu.
Schee fwehtki, gadu no gada peenemdamees, ir par ihsteem tautas-fweht-
keem isauguschi; peedalishchanahs pee wineem leela. Bij isgahiuscho
gad' us wineem Jelgawa drohschi 4000 dalibneeki fanahkuschi, tad
schogad, kur lauku nokohpschanas darbi jau labi us preekschu gahju-
schi, kur laudis pee wineem wairs naw feetin-feeti, peedalishchanahs
gaidama wehl leelaka. Wisu apswehrdama, ir Latweeschu beedriba
apspreedusi, schogad fwehtkus eedalit: preeksch-fwehtkös, 29. Augustā,
un ihstös fwehtkös, 30. Augustā. — 29. Augustā sagaidischoht
weefus dahrsā ar konzerti; pehz konzertes buhschoht pilfchetas teatera
namā teatera israhdischana, sem Adolf Allunana kga wadischanas; pehz
teatera saweenoschoht jaunus laudis Schirkenhöfera un Zehra sahlē,

bes ka dahrsā apklustu kara-musika. Žīl dseedataju kohē ihsti pēdalifees pee konzertes, naw wehl ihsti finams. — 30. Augustā fapulzefees fwehtku-dalibneeki beedribas namā un ees us fwehtku puschkotu Deewa-namu, Deewam gohdu doht. No basnizas buhs gahjeens ar musiku un jauno, kohfcho beedribas karogu pee gubernatora funga, isteikt paoewibu muhfū Kungam un Keisaram. Dīrīd, buhschoht ari eeluhgti us 30. Augustu Latweeschu Maſkawas deedataji, kas tik kohfchi Latweeschu gohdu kohpuschi. Pehz konzertes weenohs weefus fwehtku-maltite. Dīrīksteles, kas islez, tē gareem fadurotees, fildina un atspīhd wehl ilgi, bet nededsina. Wakarā buhs laikam teateris ar prologu, un pehz tam balle. Nepeemirsīschu wehl mineht gohda-wahrtus, no kureem rakstitajs nosihmi redsejīš; — wini nahks par gohdu ne ween fwehtteem un weefem, bet ari iſriktotajeem, kam rohkas pilnas darba.

Wehleohs laba laika us scheem pateizibas- un weenoſchanahs-
ſwehtkeem; tad netruhks jautruma, ſwehtku vreezigu weesu, atſih-
ſchanas isrihkotajeem. A.

Sudraba medalus Stanisława bantę par uszigtigu deenestu dabuja: Jelgawas pilsehtas andeles-deputati Theodoris Walter un Sahmelis Weidemann, pee kafla, un Kuldigas pilsehtas andeles- un amatneezibas-deputats Enochs Brachmann, uſt kruhtihm.

No Ohsolmuischas, pee Zelgawas. Ohsolneeki isrihkoja
11. Juslijā s̄ch. g. salumu-preekus Gluhdu mahju birsē. — Laiks no
rihta pusēs rahdijahs us leetu, un tas bij gan ari par eemeselu, ka
weesi — pa leelakai dākai Ohsolneeki — bij tikai mehreni sapulze-
juschees. Tomehr jautriba netika zaur to kaweta, pat tad nē, kad
vakarā us kahdu brihdi bij leetus. Kahdōs pulksten 5ōs pehz pusd.
atbrauza us salumeem ari Ohsolmuischas zeen. leelskungs, barons v. der
Necke, ar sawu jaunako dehlu, Stuhcumuischās dsimtskungu. Augstee
weesi ar labpatikschānu luhkojahs us jautro sadishwi; pastarpahm ar
haweeem faimneekeem laipni parunajahs un nehma ari dalibū pee dan-
zoschanas. Ohsolneeki atshīst ar pateizigu ūrdi, kahdu laipnu prahtru-
tura mihlohts leelskungs us wineem, ka wāsch weenumehr nepeku-
fuschi gahdā par sawa pagasta labklaschanohs un ka latra nabadsina
luhgšchana atrohd pee wina austi, kas labprahrt usklaufahs, palihdsibu
un derigu padohmu. Tā tad nu ari bij ūaprohtams tas preels, ar
luru Ohsolneeki usnehma sawu fungu salumōs, winam daudskahrtigas
laimes un urā! issfauldamti. Schē bij pilnigi redsams, kahdas jaukas
faites wehl aisween saweeno Ohsolneeki pagastu ar wina fungu, un
katrā ūrdi ir ta wehleſchanahs, lai schahs faites nefad nediltu, het
aisween us preeekschu ūsprimatohs mihlestibā un faderibā. J. Kr.

If Tukuma raksta „Itgai f. St. n. L.“ tä: 5. Augustā pulksten pušzel weenā ispaudahs uguns-grehka sīna un dsirdejahm fauzam: „Leelajā eelā deg!“ Ahdgehra-meistera Hensela blakus-ehkas stahweja leefmās.

Leefmas pahrlahja ari drihs paschu leelo ehku. Wehjſch uspuhta
leefmas breefmigi, un brihwprahätigа uguns-dsehſeju beedriba nesphehja,
uhdens truhkuma dehf, uguni aprohbeschoht, lai gan puhlejahs at
wifem ſpehleem. Behz 1¹/₂ stundahm uguns pahrlahja wehl zitas
3 ehkas. Uguns-dsehſeji nodarbojahs tad tik ar to, lai uguns ne-
isplatitohs wehl wairak. Uguns tomehr nebij fawaldaina; tapehj
Tukumnekeem waijadſeja gahdaht palihgus. Par palihgeem tika at-
fauktı Slohzenes uguns-dsehſeji, kas ar ihpaschu maschinu steidsahs
tuhdat us Tukumu.

Par laimi isdewahs muhsu uguns-dschfjeem pebz 3¹/₂ stundas
gruhta darba uguni sawaldiht (Složenes uguns-dschfjeji nebij wehl

atnahfuschi) un brefmas nowehrst. — Kahdas 10 ehkas tika brefmahm par laupijumu. Skahde fneedsahs lihds 35 tuhft. rubt.

No Dundagas „B. W.“ sino, ka fchim brihscham tur usturotees Karoloutschu profesors Dr. Bezenbergera fgs, kas, ka sinams, apzelo Baltiju, ar Latveeschu tautas un walodas pehtischanas noluhiu. — Turenes jaunā kugnezibas beedriba naigi lehrufes pee darba. Winai jau 4 kugi. Par kugu buhwplazi wina isredsejufes Irbes upes grihwu, kuras apkahrtne mesch jo lehts.

No Skrundas. Kahds pagasta lohzelkis Latv. Aw. № 28. sch. g. sino: „Skrundas pagastā ir tagad trihs dseedaschanas-beedribas dibinajuschihs. Sem skohlotaja Roppert fga, skohlotaja valihga Sorgensei un Rehwalu faimneeka Künster fga wadischanas.“ — Es apakshā parakstijees issaku zaur fchim rindinahm, ka kahdam pagasta lohzelkis buhs mifjees, jo man naw ne prahā nahzis, sem sawas wadischanas wehl weenu dseedataju kohri tur dibinah, kur jau weens pastahw. Kad es preelsh diwi gadeem us Skrundu par valihga-skohlotaju nahzu, tad weetigais skohlotajs Ropperta fgs bij patlaban dseedataju kohri dibinajis. Wehz kahda gada laika daschi no dseedatajeem atkahpahs no dseedataju beedribas un dibinaja paschi uš sawu rohku dseedataju kohri. Tā zehlahs tā faultais Rehwalu kohris. Bet ka un kur tad nu ir mans kohris? — Zien. pagasta lohzelkis buhs mani warbuht redsejis dseedatajus wadam sakumuswehltos Vena faimneeka birse. Tur es til islihdseju fwehktu un dseedataju wadonim Roppert fgm, kuxam tanī deenā bij deewsgan puhlinu, un kuschi ar faweeem seemas-skohlā tschetrabalsfigi dseedah cemahziteem skohleneem ihstos dseedatajus us kahdu brihdi atwasinaja. Zien. pagasta lohzelki, waj tad man jau dseedataju beedriba, kad es wadona weetā, ka wina valihgs, dseedatajus wadu?

M. Sorgenfrei,

Skrundas skohlotaja valihgs.

Nuzawas apgabalā 28. Julijā, starp plkst. 3 un 4 pehzpus-deenā, bijis bahrgs pehrkona gais, kas gar Leischu rohbeschu parahdijees stiprā leetū, krusā un pehrkonā. Kahdam Nuzawas faimneekam zetā 2 sirgi nosperti, wina puvis nogahsts, bet ne-apfahdets, un pats faimneeks aiskahrti ziskā, bet leelahs fahpes issuduschihs zaur semes uslikshamu. Kalnetu katolu basnīzā tai paschā deenā eespehris fibins, tā ka, lai gan lījis stipris leetus, tomehr pavismam nodeguši.

Leepaja. Tehrpatas mahzibas-apgabala kurators, senators barons Stackelberg, 9. Augusta atbrauzis Leepajā, pahrluhloht turenis skohlas.

Widjeme. Leelais sausums un karstums ir stipri masinajis Widsemneku zeribas us labu plauju. Iš kahda raksta preelsh sem-kohpibas departementa no 26. Julija pañneids „B. Wochenschrift“ par plauju Werowas aprinki schahdas sinas: Seemas fehja gan rādijahs laba, ka wareja zereht us labu plauju, tomehr Julija karstums nospeeda rudsus par ahtru. Wasareja ir ihfa un neweenada, ka ne-war neko labu zereht. Lini weetahm pus Julijā tika pluhtli — leela karstuma deht; — 7. Julijā plahwa rudsus un 20. Julijā ausas. Kartuseleem gan ir wihtes labas, bet kartuseku ir mas. Seena da-buja no 5—50 pudu no defetinas; abholinsch isnahza lihds 35 pudi no defetinas. Strahdneku now truhkums, jo laukus apstrahdā pa leelakai datai ar maschinehm.

Kahds zits raksts no 29. Julija leezina, ka Raunas kirspehle ruds un puhri esoh labi auguschi; agri un wehlu fehtā wasareja apfahloht wideju plauju, bet wideji fehtā — wahju. Lini naw gandrihs nemas auguschi. Seens ir zaurmehrā lihds 30 pudu no defetinas, un abholinsch lihds 80 pudu. Seemā truhfchoht lohpu-ehdama.

Rihga. Lohpu-mehris, ka „Rig. Ztgai“ sino, parahdijees Vinku-muischas Blugu mahjās, kur no 12 lohpeem 2 gohwis jau krituschihs. Peenahzige fohli sperti pret fahrgas isplatishanohs. — Sirgu-dselszetsch drihsā laikā buhschoht gataws. Sapirkts esoh lihds 50 sirgu, bet tee wehl ja-eebrauz, un tamdeht pa Aleksandera eelu noteckoht prohwes-brauzeeni. — Leels eewas-kohls, Behterbargas Ahrrigā, ka „Rig. Ztgai“ raksta, esoh dabujis jaunas lapas un jaunus seedus. — Widjemes gubernators atkahwis dsimtam gohda-pilsonim Brandenburgam Seepju kālndā eerihloht zu-kura- un fhrupa fabrikū ar twaiku-spehleem. — Ahrsti is daschahni Widjemes, Kursemes un Igaunijas pilfehtahm, ka „Rig. Ztgai“ sino, bijuschi 6. Augusta fapulzejsches Rihgā, apspreest praktisku ahrstu beedribas dibinashanu. — Ka „Ewangelijs“ sino, Rihgā fwehdeen, 1. Augusta, wezbrahlis Kulbergis kristijis 15 personas, kas pahrgaujuschihs baptistos. — Kaufmana J. Dombrowska fahgetawo, twaiku-maschinas vsernamai stangai luhstoht, 13. Augusta wa-

karā tizis us weetas nosists strahdneks Kalninsch, 34 gadus wezs, no Siguldas pagasta.

No uguns-grehkeem, tā raksta „Balt. Wehst.“, buhsm reti tikuschi tā trauzeti, ka fchogad. Deg mahjas, meschi, purvi. Skahde, kas zaur to zekahs, ir leeliska. Bee uguns-grehkeem wainigi, ka israhdahs, ne tik ween weeglprahiga, ne-usmaniga aapefchanahs ar uguni, wajari bahrgi dabas-spehli, bet deemschehl arine reti tihfha uguns peelikshana. — Par diweem tahdeem leelakeem uguns-grehkeem Rihgas tuwumā, winam peefuhtihs schahds sinojums: 29. Julijā, pulkst. 1ā naakti, iszehlahs Mas-Tumprawas Sudrabalna grunteekla Mahrtina Skultes mahjās uguns, un nodega, bes pirts, wifas ehkas, lihds ar wifū feenu, dalu labibas, salmeem un zitahm mantahm. Skahdi rehlika ap 3000 rubl. f., un nebij nedēs ehkas, nedēs mantaas apdroh-fchinatas. Uguni iszehamees bij pamanijschi no klehts junta tschufura. — 2. Augusta deenā nodega Woleru-Kleistinu pagasta-wegakam J. A. Schmidtam wifas ehkas, iszehameet pirti. Uguns bij iszehlupees pulkst. 1/2 ds pehz pusdeenas no kuhts junta pakalejahs puses. Mahjas laudis bij wifū ap fcho laiku gulejuschi deenwidu un tamdeht no mantahm mas kas isglahbts. No lohpeem fadeguschi 4 sirgi, 14 gohwis un 8 zuklas. Skahdi rehlika pahraf par 7000 rubl. f., un naw nekas bijis apdroh-fchinahs. Breefmihi bijis redsoht, ka no uguns weena gohws isfrehjusi pusfadegus, bet tuhlit nokritusi un beigusees; pehz tam wehl weena gohws un weens sirgs no uguns isfrehjuschi, bet lohpini bijuschi tā apdeguschi, ka waijadsejis winus tuhlit noschaut. Zuhlas bijuschihs wifas us platzha isfrehjuschihs, bet pehzak dewuschahs atkal ar waru uguni eekshā. — Teek dohmahts, ka uguns abās nelaimes weetas peelikta.

Galazes draudse, ka „Rig. Ztgai“ raksta, pehdejās deenās 14 weetas deguschi meschi; nepa-eijoht neweenas deenās, kurā nenahkoht klahf kahds jauns degums.

No Zehfihm „B. W.“ sino, ka senatora funga eerehdri tur atbraukuschi teesas un waldes rewideereht.

Litenes-muischas ihpachneeks, barons E. v. Wolff fgs, pahrdewis 17 pee muischas kwotes-semes peederigus semneeku zeematus, kohpā 211 dahlberus leelus, par 42 tuhft. 600 rubl., t. i. dahlderi par 200 rubl.

Kahrsdabas pagastā, Zehfu aprinki, krohnis pahrdewis semneekem 91 semes-gabalu, kohpā par 49 tuhft. 526^{1/2} rubl., t. i. katu zaurmehrā par 544^{1/2} rubl. Par wisleelako semes-gabalu aismalkahs 1352 rubl., par wismasako — 50^{3/4} rubl.

Pebrnawā pee stipras wehtras 11. Augusta wałarā iszehlahs uguns-grehks un nophostija leelaku spihkeru pulku, kurds atradahs ne-leeli krahjumi linu un fisku. Apdroh-fchinahs bij par 60 tuhft. rubku. Uguns zehloni wehl nesinami.

Rehwale. Krenholmas manufakturā, ka „Rischfl. Westnikam“ sino, aisminkas nedēlas fahkumā strahdneku starpā iszehlupees deewsgan eewehrojamī nemeeri, tā ka Igaunijas gubernators Poliwanows un wihe-gubernators Manschofs is Rehwales aismalkahs turp us Narwu.

Iš Wilnas sino, ka tur gaidoht no 1883. gada jauno teesu eweschanu, bet eepreelsh wehl — wezo teesu rewideerechani Wilnas, Kaunas, Grodnas un Minflas gubernās.

Maskawa. Lihds 1. Augusta isstahde tikusi apmekleta no 614 tuhft. personahm. — Gar Nikolaja dselszelu starp Ostafschlowu un Wischnij-Wolotschku meschi degoht 50 werstu gaxumā.

Maskawas-Kurfskas dselszela brauzeenā, kam tik brefmiga nelaime gadijusies pee Mzenskas, braukuschihs lihds ari 7 personas, kas flepajai polizejai bijuschihs pasifstamas par isflaweteem dselszela-sagleem, un wifas 7 personas ari saudejuschihs fawas dshwibas. To starpā kahds wihrs, wahdā Nadelis, brauzis tamdeht, lai waretu apsagt kahdu dahmu, kuras tschemodanā bij 100 tuhft. rubku. Kad nelaimegohs israla, tad tschemodanu atrada ihpachneezi blakus, un turpat ari Nadelu, ar fasfalditu galwu.

Kurfska. Leela karstuma deht tur Julija mehnēsi nedēlas laikā us lauka nomiruschihs 8 personas.

Kurfskas-Charkowas dselszela ne tahlu no Konstantinowkas stanlijas notikusi nelaime. Kahdam no widejeem wagoneem pahsprahga asā bulta, zaur fo wagons isfrehjia is fledehm, zitus wagonus fewim wilddams pakat. Zela flihypuma deht brauzeenu tik ahtri newareja peetureht, bet tikai asis 100 tahlak; weens wagons no-

wehlahs pakalnē un daudsi tika apskahdeti. Nodakas preeskneeks par laimi (waj nelaimi) bij tuwumā un lika nelaimes weetā nosuhtih strahdneku brauzeenu. Bet ari tam gadijahs nelaimie. Kahdā pahra-brauzamā weetā bohmja nebij preeskha, lokomotiwe brauza aif wāgoneem, un us dselzjeka parahdijahs diwjuhgā. Sirgus, sinams, fabrauza, bet kutscheeris, labu duhschu eetaifisjās, laimig tika aissperats fahnus un istika bes bruhzehm. Brauzeens isskrehja is fleedehym, un strahdneki weegli tika eeewainoti.

Iš Mogilewas gubernas. Pee mums bij til leels karstums, ka lauku augli ir gluschi nomaitati. No pawafaras lihds schim laikam ir til kahdas pahri reisas bijis leetus. Nodisi nokalta gandrihs wisi jau seedu laikā; tāpat ari ir ar ausahm un grikeem. Kartufeli gan wairak pazeeta, bet tagad ari jau sahk kast. Akās jau truhkst uldena, un masee strautini ir gluschi issikuschi. Seena ir til pus tik dauds, ka pehrn. Dahrsa auglu jau bij lohti mas, bet tee paschi tika no-ehsti no tahrpeem. Tahdu karstumu, ka schogad, ne-efoh Mogilewā nekad pedishwojuschi. **M. Eisingraud.**

Mogilew-Podolskā 12. Augustā stipris leetus pawairoja Onestra pluhdus. Daschas dīrnawas aispudinatas; dauds lohpu aispahja bohjā.

Telisawetgrada. Nowokrašnojes fahdschā schinis deenās kahds behrnijsch atradis bresmigu nahvi: zuhla, kuras file atradahs tai paschā buhdā, behrnam no-ehduši kahjas. Behrns, 2 gadus wezs puika, drihs pehz tam nomiris.

Tula. Zaur Tulas gubernu us Maskawu brauzoht, kahdam menascherijas ihpaschneekam pasprukuschi diwi swehri, weens tiheris un weena hijene, kas abi lohti plehfigi un asins-kahrigi. Schee blandahs, ka awise „Kurf. Kur.“ sino, wehl tagad Kaschiras un tur lihdsās stahwoscho aprinku meschōs apkahrt un padara lauschi dīshwibū nedrohshbu. Jau wairak reisahm pedishwohts, ka weens jeb ohtis no scheem swehreem eeskrehjis paschā deenās laikā kahdā zeemā un aissenis, daschureis pat wezakeem redsoht, kahdu behrnu, bes ka schee buhtu spehjuschi to no wina nageem isglahbt. Ari pat pee-auguscheem schee swehri negreeschoht wis zela. Tā wehl preeskha nezik ilga laika atpākal tee saplohsjuschi kahdu wezu gamu, lai gan tas turejees zik ween spehdams preti. Lai nu gan teesahm jau sen esohf sinams, ka schahdi bresmigi swehri tur apkahrt blandahs, tad tomehr lihds schim nekas ne-efoh daribts, lai waretu tohs nogalinaht un gadaht par meerigo kautinu drohshibu.

Iš Odesas ik deenās nosuhtoht leelas partijas miltu us Alek-sondriju. — Pilsehētā useeta kredit-biletu pakaltaischanu; nokehru-schi 1 seeweeti un 1 Tscherkesu. Ibhstais wainigais isbehdfis.

Doneza dīselzjēla pec Tschaſow-Joras stanzijs 7. Augustā pascheeru-brauzeens isskrehjis is fleedehym. Wiss kohka materials minēta līnijā esohf sapuwis.

Iš Simferopoles zeetuma 7 arrestanti isbehguschi pa gangi, ko israkuschi semes apakschā. Trihs no teem jau bij peedalijsches pē mehginajuma, apsagt Sewastopoles renteju zaur tahdu pat mihnas-gangi.

Sewastopele schodeen, 18. Augustā, teekohatkshts monuments, kuru Italijs uſtahdijusi par peemiku ūweem, Krimas karā us schihs falas kritisheem kareiweem. Monuments maksajoh 400 tuhst. rubļu.

Par schigada labibas raschu „Wald. Wehstneis“ dohd schahdas finas: Wispahriji par labibas raschu jaſaka, ka wina deenwidus gubernās stahw apaksch widejas; zitās Kreewijas dalās seemas un wāfaras labiba peeteikosha un wideja, waj ari tā, ka weenas labibas iſtruhkums teek atlihdsinahts zaur ohtras labibas bagataku raschu. Seena finā reetruna gubernās isskatahs wiſlīktak; pehz kātās seemas nahza ūaſs pawafaris un tahda pati waſara, kas sahles augšchanai lohti skahdeja. Austruma gubernās, kur zaur bagatu leetu pawafari ūeme dabuja deewegan mitruma, sahle ū-auga ūupla. — Pehz Kreewi konsula ūinojuma is Londones, Anglijā gaidama wahja labibas rascha; ihpaschi ūlīkti isdewuschees ūweeschi. Lai gan Anglijai buhs dauds ūweeschi ja-eewed is ahrsehem, tad tomehr, pehz ūinam is Amerikas, ka tur bijusi lohti bagata labibas ūlauja, ari Anglijā ūahl ūweeschi ūena krist. Meeschi Anglijā puſlihds labi. — Konsulis is ūiumes ūno, ka Ungarijā labibas rascha deewšgan ūaba.

No ahrsehem.

Wahzija. Strihdus starp Breslawas biskapu Herzogu un no laizigahs waldbas kulturas-kara laikā eezeltojēem ūatotu preestereem, kas pastahw jau ilgaku laiku, ka rāhdahs, beigsees biskapam par labu. Wahzu laizigā waldbas negriboht zeeti aissstahweht no winas eezeltohs preesterus, tamdeht ka wina tagad grib ūstureht labu draudsibu ar

pahwestu un ūatolu basnizu. Tā tad ūaikam biskaps Herzogs isdarihs ūawu nodohmu un padisħs no amateem minetoħs preesterus.

Austrija. Herzegowinā atkal parahdijusħahs dumpeneeku bandas, un ūaldateem ar taħm jau bijuschi ūħi kautini. — Triestē kahdas deenās atpākal atbrauzis is Wenezijas lugis, kurā starp zi-taħm prezehm bij nodoħta ari kahda laħde, kas bij fuħħita kahdam Triestē dīshwosħam Italeetim. Bet esoh Italeetis no Triestes polizejas bij tizis apzeetinahts, jo us ūinu bij kritusħas doħmas, ka tas liħdswainigs pē bumbu usbrueena, kas ne ūen notika Triestē. Polizeja tamdeħt ueħmaħs ismekleħt ari atfuħħito laħdi. Tas bij laimig ūħolis, jo laħdi atrada pilditu ar bumbahm un proklamajjhah. Iš atrasteem papiħreem esohf redsams, ka dasħi Italeeschi bijuschi nodohmajuschi trauzeħt Leisara Franca Josefa wahrda-deenās ūwineħħanu Triestē zaur jauneem bumbu usbrueeneem. Polizeja zerċ tagad is-dabuħt wijsus fasweħrefħanahs loħzekkus. — Wihnes awies ħin, ka Leisars Franss Josefs Septembera meħnefi braukschoht no Triestes us Ankoni Italijā, un tur fatiħħotees ar Italijas kieni Umbertu Warbuħt fatiħħanahs notiħschoht kahdā zitā pilseħta, bet wiħadha wiħse ta esohf gaidama wehl ūħi għad.

Italija. Lausħu flaitħħanas isnahkums tagad issfludinahs. Peħz wina Italijai ir 28 milj. 452 tuhst. 639 eedħiħwotaji. Been-padsmiit gadu laikā Italijai peenahžis klaħt 1 milj. 650 tuhst. eedħiħwotaju.

Franzija. Behdejħas lausħu flaitħħanas isnahkumi tagad issfludinati. Peħz schihs flaitħħanas Dezembera meħnefi Franzija bijuschi 37 milj. 672 tuhst. 48 eedħiħwotaji. Galwas pilseħħta Parisei bijis 2 milj. 269 tuhst. 23 eedħiħwotaji. Peħz Parises diwi leelakahs Franzijas pilseħħtas ix: Liona ar 376 tuhst. 613 un Marsa ar 360 tuhst. 99 eedħiħwotajeem.

Anglija. Gekam atzel tam Sulu kieninam Ketschwajam tika paſludinahs, ka tas dabu no ūwas walts atpākal, wiñi tika kieninenei Wiktorijai Osbornā stahdiħts preeskha. Ketschwajjo tika fanemts ar peenahlofscho goħdu. Kieninene bij few ušliku „sw. Michaela“ un „sw. Jorga“ ordenus un „Indijas swaigħni“ u platas filas bantes. Winai blakus ūħiwa jaħi wina meita prinze Īo Beatrixe un wina diwi wedeklas, prohti Konutas herzoga un Al-banijs herzoga laulatahs draudsenes. Ketschwajjo biji għeżejjek melna frakka ar zilindri. Wiñi biji pawadiħħts no kahdeem semakeem Sulu-Kaseru wadoneem un tika eewests no kolonju ministera graħsa Kimberley. Melnajai Majestetei tikkat pili ee-eijoħt, ka isnahkoħt, tika no walts ūl-datesem parahdihha goħds. Peħz farunas ar kieninene, Ketschwajam un wina pawadoneem tika fneegħi broħkast. — Ne-meeri un nekahrtibas Iħrija lihds schim wehl naw galā. Wiñi meera draugi tamdeħt ar ilgħoħanħ għida, ka tiktu issfludinahs un ispildiħts no abeem parlamenta-nameem peenemtais likums par noħħas-parahda atlaxħħanu. Peħz schi likuma eeweshħanas, ka zerams, Iħrija nodibinasees labaka kahrtiba. Jo kaf Iħrija semneeki jutisees atfawbinati no parahdu nastas, kas toħs liħds schim speeda, tee laikam ar jaunu zeribbu un duħħibbu ūsfahks jaunu dīħwi un attureħħes no ne-meeri isriħħħas. — No Skotu peekraħtes ħin, ka tur ūħi għadha esohf is-willuħi 200 milj. ūl-leu. Deemscheħl newaroh tif ahtri taħs eefahliħt, jo peetrubkstoh fahls un ari darba-speħku. — Kahds ehrmoħts weż-zeeradums teek ūnħoħtis no Dumnawas, Ħekkas aprink. Prohti tur esohf no wezeem laikem nosazita goħda-alga taħdam jaunam laulibas-pahrim, kas wefelu għidu peħz ūħiwa kahsahm nodiħiħwuschi taħdā meera, ka teem nekad nebixi ūħiwa starpa striħdus un ka tee neweenu reiħi nebuhu is-ħażijs ūħiħi jeb parahdijuschi noschħelosħanu par ūħiwa appreżżeħħanohs. Wiñi to jaunajam pahrim, ja tas wehlahs dabuħt goħda-algu, wiñi apswihe reħebt Dumnawas pilseħħtas-waldbas preeskha. Peħz tam minneta waldbiha tad idħob jaunajam pahrim nosazito goħda-algu, kas pastahw is-weenas tħekkis zuħħas un weenas mużas al-ħas. Peħdejds tħekkis għadha minneta goħda-algu, prohti 1510., 1777. un schiħi għad.

Turzija. Suhtnu konferenze schim briħħħam flehgħi ūwas darisħħanas, un atjaunohs taħs ūtik tħad, kaf Ħaġġi leetā buhs zaur Anglija eewests dauds mas ūħid. — Iš Konstantinopoles ħin, ka Turku waldbiha leekoh ūttrapli apzeetinaht Dardanelu juharr-eelas zeetokħħnus. Schinis deenās turp noweisti jauni lelgħabali, kas pikti no Krupa fabrikas Pruhjija. — No Sihrija ħin, ka ne-

meeri tur atkal drusku apklaususchi. Tīk ween Adalijā un Jasa wehl pastahwoht pee Muhamedaneescheem kahda xuhgschana, bet ne-efoh eemeesla — bihtees no noveetnu nemeeru iżżelschanaħs.

Egipte. Angli eesahkuschi sawus kara-fohlus. Wispiems tee pilnigi eenehmuschi Sueza kanahlū. Schis kanahls teek pahrwaldiħts no trim pilsehtahm, Port-Saidas, Ismailijas un Suezas. Ne fen Sueza, kas atrohdahs kanahla deenwidus galā pee Sarkanahs juhras, jau tika no Angleem eenemta. Ari Ismailijā, kas atrohdahs kanahla widū, Angli bij eegahjuschi, bet dris atkal no turenes iżgahjuschi, tamdeħt ka wineem wehl nebix deewsgan spehka. Tagad nu fino, ka Angli ne ween no jauna eenehmuschi Ismailiju, bet ari eegahjuschi Port-Saidā, kas atrohdahs kanahla seemela galā pee Widus juhras. Nekur tee naw atraduschi pretestibas. Pehz tam Anglu kara-kugi ee-braukuschi Sueza kanahlā, pa kuru tee tagad braukā schurp un turp, to apfargadami. — **Mahmudje kanahls**, zaur kuru Aleksandrijas pilseħta dabuħni dseramo uħdeni, tagad tif stixi issizis, ka pilseħti leels uħdena truhkums. Iżżejkhanha zehlu fees zaur kanahla aisdambeschħanu, kas notiku si us Acabi Beja pawehli. Uħdens truhkums tagad iħpaħschi tamdeħt stixi manams, ka leeli Eiropeeschu pulki, kas bij is Aleksandrijas un Egiptes aiseħġu schi, tagad tur atkal at-greessħeċċes. — Par pirmo drusku stixi kahdahs starp Angleem un Arabi Beja saldateem nahk fħahħas fihħakas finas: Sadurħanahs notiku si pee Schalwiss, ne taħbi Sueza kanahlam. No Angleem bijis kautinā kahds pulzinsch juhras-saldatu un kahjineku. Egip̄teeschu bijis 600 wihru, kas stahwejuschi apzeettinatās fkanis. Angli teem ušbru ka un toħs fakawa. Egip̄teeschu saudejums bij 168 nonahwetu un 62 wangleeħu. Ari weens leelsgabals krita Anglu roħkās. Tif Egip̄teesch ċeem eewainotu, naw finams. No Anglu pufes, ja winn finas pateesas, tif 4 wiħri efoħt kriti sħi jeb eewainotu. — Egip̄teeschu biji si Schalwiss nolaiduschi dseram uħdena kanahlu, bet Angli atkal pahrlaboju sħi flahdi, um kanahls tagad teek apwaħteħts. — **Anglu kara-spehka wirswadonis Egipte ir-generalis Wolselejs.** Bet preeħx Anglu Indeeshu pulkeem, kas nosuħi tħalli us Egipti, wirswadonis ir-generalis Makferħons. Schis ar sawu fħaż-żebha kahdas deenas atpaka atbrauziż Egipte. Makferħons tomehr stahwehs sem generata Wolseleja pawħleħm wiħas leetā, kur Anglu Eiropeeschu un Indeeshu pulkeem jaſper kohpigi fohli. — **Ne-eerastais Egiptes karistums** Anglu Eiropeeschu kara-spehleem gruhti paneħams. Tid par peem, is Suezas fino, ka 12 Anglu saldati jaſfirgħuschi ar faul-s-duħ-reenu. Anglu Indeeshu spehli turprettim, kas apraduschi ar weħl leelaku karistumu Indijā, weegli paneħs Egiptes gaif. — **Onledu-Solimanu (Arabeeschu) zilts,** kuras feħdekkis efoħt ap Bengasi pilfeħtu Tripoli, taisfotees nahkt Arabi Bejam paliħgħa — karā pret Angleem. — **Kediws Teſwijs iſfludinajis jaunu pawehli**, zaur kuru tas wiħaqm Egiptes walidħas eestahdehm un wi-seem amata-wiħ-reem zeeti peekħodina, paklausħi Anglu generalim Wolselejam, kas efoħt atnħażiż nodibinaħt Egipte meeru un kahrtibu.

Australija. Is Melbornas fino, ka us turenes Katolu erzbiskapu Dr. Guldu tiziż fħauts. Erzbiskaps weegli eewainoħts. Usbruejjs apzeettinahs. Winsch fawzahs O'Farel un ir ta zilweka braħlis, kas 1868. gada Sidnejā meħġinajha nokaut Edinburgas herzogu.

Wisjaunahs finas.

Is Nikolaja dselszela peeldeen, 13. Augustā, puliżi 1108 wakarr, kureera-brauzeens, kas nahha is Maflawas, iż-żejjex iż-żejjek, iż-żejjek iż-żejjek. Wairak zilweku eewainotu; diwi wagoni fadausiti un trihs apskahdeti. Nelaime noti-kusi jaur tam, ka weena teħrauda sleede luħsus, kas bijiżi likta 1874. gadā. Zelu-ministeri apluhlojix nelaimes weetu. — „**Nowostī**“ fino, ka efoħt nodohmaħħas dasheem pilfeħtas-banku eereħħa ġej doħt dasħas walid-deenesta teesħbas. — „**Waldibas Wehstneħs**“ iſfludina Wiċ-ċaugħstaki apstixxriħħas nofazzijumus par Augustā beigħas waj Septembera fahkum Maflawā noturamu techniku kongressi, kas willsees 2 nedekas. Preħx-xebdetajis buhs firris Dolgorukovs un minn weet-nekk — graħiż kotsħubejxs. — **Wiċ-ċaugħstaki atweħleħts**, pa kreewji lasħiħ dawħwas preeħx fw. Michaila katedrales buhwex Karfas zee-tokfn. — **Augustakha komiċċa nobeigħi** sawus darbus par pamatalitum ġew preeħx wi-seem Kreevijas dselszellem; projekts eefneeqi walid-padoħm. — **Wekas aprinx meschi stixi ween degħoħt.** — Pee Wigodas stanzijs preeħx-brauzeenam № 73. gadiju sees nelaim. Diwi wagoni fadragati, trefħax apskahdeti. Zilweku dixxwibas nar aigħajjusħas poħstā. — **Keisarikha Augustiha leel** firsts general feldmar-schals Nikolajis Nikolajewitschs Maflawā schinu deenās apskatijis dasħas kara-spehka datu, apmeklejji iſstħadhi un pēħz tam aigħixi us-Neasanu. — **Widsejem gubernators, l-kambarkung barons Negkull-Güldenbands, ka „Wald. Wehst.“** fina, 13. Augustā no Keisara Ma-

jestetes peenemis audienzé. — Montenegrījas firsts Nikita teek gadidhs Pehterburga u 20. Augustu. — Auftreßscheem gadju sħahs prefosħħahs rekrusħus nemoħt Boñiżi un Herzegowina. Biżżejkha pat sadurħanahs starp dumpinekkem. — Greeku juhrministeri aiseħdiss atwalnaħt ofizeeu; reserwas ofizeeri un unterofizeeri teek f-fażu. — Is Konstantinoħġeles fina, ka Sħirija efoħt wijs meerig. — Wolselejs fina no 1. (26.) Augusta: Kad paliħga spehli atnahha, tad u-bru ħaż-żejjek, eeneħmu d'selszela stanzijsi Maġsamet, padariju ġenaidneekam dauds saudejumi, to pepspeħħas, lai atkħaptoħs, un noneħmu 5 Krupa leelgħobalus, 75 d'selszela wagoniż ar provjanġtu, ka ari leelu pulku munizija un Remintona slinċhu. Ronautas herjegħi loħi usteżams. Anglu saudejumi ma. — Wolselejs nodhomha schodeen centent 2/2 juhdas aħħakku pozizzu, lai apdroħschinatu zeku starp Ismailiju un Lejja-Egipti. — Arabi Beja fħaż-żabba-preeħx-sħeek sawangoħts pee Moħsamedas. Angli doħħahs uż-żell-el-Kebiru. — Is Konstantinoħġeles fina no 16. (28.) Augusta: Saids Pascha darijs Angleem finna, ka ministeru-padoħme nospreedu iſsludinah proklamazzu, zaur kuru Arabi Bejs teek noteikti par dumpinekk, un ka għiex peenem kara-fabbedribu ar Angliji Egiptes leetā — u taħda pa-mata, ka tas-aqraf jau nofaziħts.

Mantineek.

Attaħħistajjis — Brihwkalns.

(6. turpinajums.)

Indriks nofkatijahs atstatu u danzotajeem. Winam pee f-heem preekeem nebix neħħadha patiħxha. Breeħx ihxa laika biji winam garan qahju s-Marija; no taħbi winsħi biji dabużiż finaħ, ka winsħi teħwix efoħt loħi slim.

Marija feħdeja pee sawa slim teħwa gulta; ko gan winna juta, kad ta isdixxda jaufahs muusiqas-ħanjas.

Edite danzoja loħi dauds, un winsħi jautrais waigħi leezin ja, ka winsħi firdi juht dauds preeku. Jautri winna ar kapteini teħrseja, un kad Zadek teem peenex pildi għal-haxx għal-Edite. Zadek għal-haxx preeħħda u sħaqqi.

Zadek apseħħdaħs Karsteni un Edites tuwumā, blakam daħsterim Bekeram. Dakkeriż beexxi ween u smudina ja Zadeku u dixerħanu. Adwokats newareja dakteri u smudina fħanha paklausħi un sawu firdi weħl mairak fakarfeħt, kura jau kā uġunis degħi.

Lidhs im adwokats biji zerejjs, ka pateesi ir-mantos Edites u stiżi, bet tagad tam biji jaħħix leezinahs, ka biji mal-dieħżeen. Edite nebix schodeen ar winn għandri ne wahrdi u runaji. Tīk ween ar Karsteni ta danzoja, teħrseja un johko jaħħi. Pēħz pabeigħi dantsha Edite Karstenam roħlu-roħkās nofseħħħa blakam.

Zadek to wiċċu redseja. Taħdu draudibu starp Editi un Karsteni tas nebix zerejjs pediżi. Un tomeħr — tas-fa pateesi biji. Winsħi newareja il-għażi fawldiex, jo leels nemeers winn mohżja.

Adwokats preeħħlaħħas no sawa krehsla un pee Edites peegħajjis, to u-slħoda u danzi. Edite attaħħiha Karsteni pee fħampanera butelles un Zadekam paklausħi.

„Es weħletoħs ar Jums runaħt pahri wahrdu.“ Zadek pēħz danzofħħana s-peemineja.

„Deħħi kam?“ Edite prasija.

„Man ar Jums ir-jarunā!“ Zadek s-fażija.

„Eseet til laipni un panahzeet uż-żiżi, tur, fur muhs neewen nedix!“

Zadek preeħħda Edite roħku, un ta to fakħru, tam għażi li ħidxi.

„Ko Juħi man teikfeet; kamdeħi Juħi eseet til aigħi?“ Edite prasija.

„Zadek pateesi triħżeja.“

„Ja, es esmu aigħraħi,“ winsħi runaja ar kreis roħku few ġiemi braužidħi. Wa jidu Juħi għidu pahri minutes u-slau ġiġi man-nadu?“

„Kamdeħi nē?“ Edite atbildeja, nemas nejxinadama, ko adwokats dōħmaja.

„Edit,“ winsħi eefahla ar triħżo fħu balsi. „Es preeżajohs par wi-seem zilwekeen waitak, kad dabużu finaħ, kahda laime Jums Amerikha smaidi. Deen' un naħħi es par to dōħmaju, kahda wiħse Juħi wi-leħha tħalli. Redseet, zaur ma ġi ne-apħo dōħmib Juħi wareet pasuadeħt wiċċu; tamdeħi Jums doħdu to padoħmu: uſtizat wiħas darisħħana taħħadha, zilweku dixxwibas, kas no wiħas ġidu. Wa jidu Juħi għidu pahri?“

„Pēħz to Jums loħi pateiħsħas,“ Edite strapi eefauzahs.

„Es negriju neħħadu zitħu pateiħi, ka tilai to, lai Juħi doħ-deet man sawu uſtizib un sawu miħleħisti! — Edit!“ Zadek aigħi aħħi. Edite iſsħarha, „es Juħi miħlu! un Juħi no wiħas ġidu. Apħoħleet man ari sawu miħleħisti!“

„To es newaru dariħi!“ Edite iſtruhu sees atbildeja un għibeja aiseet.

Winsħi fakħra winn roħku un to attureja no aiseħxha.

„Edit!“ nemeet sawu wahrdu atpaka un kad tagħid newarejet man doħt „ja“-wahrdu, tad leezeet uż-żiżi. Apħoħleet man to weenu żeribinu, ka reiż mantos fu Juħi miħleħisti!“ adwokats s-fażija.

"Ari to newaru dariht," Edite atbildeja.

"Ari tad Juhs to newaretu dariht, kad man zaur tam buhtu jamirst?" — Pateesi, jaunkundse, es Juhs mihi un newaru bes Jums dñihwoht!" Zadeks issamis fazijs.

"Es newaru us tam preepeest fawu firdi," Edite atbildeja, "es nekad ne-aismirfischi, zil pateizibas Jums esmu parahdā; bet fawu firdi Jums apfohlilt — newaru.

"Nerunajeet, ka newareet!" Zadeks fauzo. "Tas man padara galu!"

"Es to newaru dariht," Edite wehl reis fazijs un aisssteidsahs prohjom.

Zadeks palika weens pats stahwoht un noskatijahs wixai pakal. "Wina Tevi newar mihteht, tamdehl ka wina mihi kapeini!" kahda eelschiga bals tam ussauza. Zadeka firds esfraitahs us Editi un winsch to eenihdeja no ta azumirkla.

Adwokats pañmehjahs. Waj wina rohka nestahweja Edites laime? Wina firdi bij breefmiiga zihnišchanahs, kure apkaroht tas par weli nophulejahs. Winsch dewahs us danzochanas weetu. Edite sefdeja atkal kapeinim blakam.

Wisi usluhkoja danzotajus; ahtri, nepamanichts winsch steidsahs kajite. Tur nebij neweena. Kajite bij Edites zeloschanas-fohminia un wirs tahs pee seenas bij kleite, kure stahweja atslehg. Ahtri Zadeks eebahsa fawu rohku kabata, kur ari atrada atslehg. Wina pahrnehma leels preeks.

Ahtri Zadeks atslehdsa fohminia. Tur bij Edites mantoschanas-papihei. Winsch tohs panehma un zaur kajites lohgu eefweeda juhrā. Tamlihds ari kahdu kajiti ar naudu un daschas selta- un fudraba-leetas, kas kajitie atradahs. Mudigi winsch atkal aisslehdsa fohminia un eebahsa atslehgkleites kabata. Mas minutes winsch to wisu bij isdarrijis un steidsahs us kuga wifus, lai to neweens nepamana. Nepamanichts no zifeem, Zadeks fasneedsa kuga wifus, kur tas ar dakteri Bekerli atkal eefahka dser. Un tagad winsch ari pateesi to wareja dariht, kur bij pastrahdajis fawu welna-darbu.

Zodeks usluhkoja Editi, kas wehl arweenu preezigi ar Karstenu johkojahs. "Waj wina tad ari buhs tik pat preeziga, kad atradihs, ka papihei un zitu wehrtibas-leetu truhft? Un waj gan Karstens tad ari tik pat mihehs teatera-spheletaju, kad ta wairs nebuhs nelaika Lamprechta mantineze?" Zadeks pee fewis dohmaja. "Haha! tad ta leeta israhdiſees pawifam zitadi." Winsch preezehlahs no sawa krehsla un dewahs laudis eelschā. Drihs winsch eeraudsija Indriki, kas atspeedees pee kuga malas stahweja.

"Juhs nedanzojet?" winsch Indrikim prasijs.

"Es nekad nedanzoju," Indrikis meerigi atbildeja.

"Af ta, Juhs laikam efeet tahds, kas wifus preekus eenihst," Zadeks fazijs. "Pateesi, dumjiba ta jau ari ir, danzoh, kur jagrechahs ka dullai aitai."

"Es tamdehl nedanzoju, ka wehl nekad ne-esmu danzojis," Indrikis atbildeja.

"Nu, tad nahjeet, eesim ujdser." Zadeks fazijs.

Ari to Indrikis atraidija.

"Es esmu schodeen par wifahm deenahm preeziga," Zadeks fazijs. "Kapeinies mahl weizinaht jautribu un tam pateesi peenahkahs par schihs deenahm preekeem pateiziba. Redseet, Tischora fgs, zil jautri Karstens johkojahs ar Juhs draudseni! Ka man rahnahs, wina starpā fahls selt mihestiba! Es pateesi wina apfaustu, kad nebuhtu wezs puijis, kam wairs nefmaida mihestiba."

"Waj tad Juhs teesham tik wezi buhtu?" Indrikis prasijs, jo it labi finaja, ka Edite stahw Zadekam prahā.

"Es mu gan wezs," Zadeks fazijs. Kamehr zilweks wehl ir jauns, tad winsch ar drohfschu prahu apnemahs iszeest wifus familijsas gruhtumus; bet kad tas jau paleek wezs, tad tam ari fahs sust wina drohfschais prahs un winsch wairs ne-ufnemahs nest familijas nastas. Jums, Tischora fgs, dohdu to padohmu, lai Juhs jauni prezjatees, kamehr wehl firds juht farstu mihestibu. Tilai tas, kas jauns prezjehs, ir laulibā pateesi laimigs."

Dakteris atnahza un aissveda Zadeku.

Preeki us kuga tikai heidsahs, kad jau bij peenahzis wehls wakars.

9.

Ka jau lositajeem finams, tad Edite Zadekam fazijs, ka pee wina ne-ees. Ka tas ta notika, nebij wis Edites waina, bet Zadeka. Winsch nemas nebuhtu tik dsestri tizis no Edites atraidahs, kad tas ar mehru buhtu dñinis fawus johkus.

Bij ohtra deena pahs jautribas-preekeem. Zadeks un Edite fati-fahs atkal us kuga wifus. Edite nosarka adwokatu eeraudsida; ta labprah buhtu isbehgusi no wina; bet bij jau par wehlu.

Zadeks Editi usrunaja un luhsahs peedohschau, ka tas wakar aisdewis wina duftas.

"Nerunajeet wairs no tam; es jau wifus esmu aismirfus." Edite Zadekam meerigi atteiza.

Wisa schihs deenas faruna scho abu starpā bij jautra un preeziga; kas tai buhtu usklausijes, tas ne buht nebuhtu tizejjs, ka Edite bij warejus decnu preefch tam leegt Zadekam fawu pretmihlestibu.

Ari ar kapeini Karstenu Zadeks atkal labi fatikahs, itin ka kad nekas nebuhtu notizis.

Winsch sefdeja blakam kapeinim us kuga wifus un ar to farunajahs par daschadahm leetahm, kad Edite isbihjusees issfrehja is fajites un fauzo: "Es esmu apfagta, aplauvila!"

Karstens un Zadeks istruhahs.

"Kas Jums ir nosagts?" kapeinies prasijs.

"Manā nauda, manas selta-leetas un mani papihei!" Edite fazijs.

"Tas newar buht!" kapeinies issauza.

"Kur Juhs tahs leetas bijah paglabajuschi?" Zadeks prasijs.

"Manā masajā zela-fohminā."

"Waj Juhs to bijah aisslehguschi?" kapeinies prasijs.

"Pateesi. Es esmu pasuduſi, kad nedabunu fawus papihruſi!" Edite waimanaja.

"Kahdus papihruſi?" Zadeks prasijs.

"Juhs jau sineet — manus leejibas-rakstuſi, kas sihmejahs us mantoschanu."

"Tee — tee Jums ir panemti?" Zadeks prasijs istruhjees, pee tam islikdamees, itin ka tas neka nefinatu.

Tee ir nosagti — nosagi!" Edite kledja.

"Ta Jums buhtu lohti leela skahde!" Zadeks fazijs. "Tas nemas naw tizams, ka tee papihei buhtu nosagti! Juhs wina laikam efeet fur paglabajuschi un tagad newareet atraſt."

"Nè, nè!" Edite atbildeja un eefahka gauschi raudah.

"Neraudeet," Karstens, kure schihs sinu bij lohti aissgrahbusi, wina meerinaja. "Kas schihs us kuga ir pasudis, to ari waijag tēpat atraſt, jo no schijenes neweens newar aissvehgt. Es Jums apfohlu, Juhs fagahs leetas atraſt, lai ari man buhtu ja-isahrdha wifus fugiſi. Nraudeet fawu maso fohminia."

"Karstens un Zadeks gahja lihdsi Edite kajite, fur wina rahvis teem fawu maso fohminia."

"Waj Juhs wina skaidri ismeklejat?" Zadeks prasijs.

"Wairak reis as esmu ismeklejusi."

"Waj Juhs skaidri sineet, ka tur tahs leetas bij eelschā?" Karstens prasijs.

"To es sinu, kad usnehu zeloschanu, tad wina tur eelsku eelschā."

"Kad Juhs wina tur redsejaht beidsamo reisi?"

"Wakar pehz pusdeenas, kad gehrbohs, lai waretu eet us danzochanu."

Zadeks bij noleezees apfatiht fohminia.

"Waj Juhs turejaht fohminia aisslehgut?" winsch prasijs.

"Ja," Edite atbildeja.

"Atslehgta naw uslausta," jo pee wina atrohdahs wifus kahrtibā," adwokats fazijs. "Kur Juhs glabajaht atslehg?"

"Schihs kleites kabata."

"Waj ta Jums bij wakar' mugurā?"

"Nè."

"Un tad Juhs atstahjaht tur atslehg?"

"Ja. Man tas nenahza ne prahā, ka tikkhu apfagta, jo es dohmaju, ka us kuga tas nekad newar notift." Edite atbildeja.

"Tas ari tikai pirmo reisi noteek, kamehr es schihs esmu par kapeini!" Karstens fazijs.

"Jums tas tiks atlihdīnāhts. Es gribu peenahkt to nekaunigo sagli un tad wina sohdiht ar to bahrgako strahpi, es wina...! Winsch schohs mahrdus nepabeidsa, tamdehl ka tas bij lohti aissgrahbis. Ais duftahm winsch kafija fawu duhri pret nefinamo sagli."

"Waj Juhs dohmateet us kahdu?" Zadeks kluſu Karstenu prasijs.

"Nè," tas galwu palohzidams atteiza. "Us lo lai es waru dohmat?" — Edit, to sagto naudu es Jums atdohschu, kad sagli ne-atradihā! Tamdehl apmeerinatees un neraudeet wairs."

"Par sagto naudu man naw ne buht tik leela skahde, ka par sagtajeem papihreem," Edite fazijs.

"Waj Juhs tohs newareet lukt usrafstih oħtru reisi?" kapeinies prasijs.

"Ne wifus, starp teem ari bij kahda weħstule, kuru mana mahtes-mahtes bij dabujiſi no sawa brahla."

"Weħstulei gan warbuht ari buhtu bijis mass fwaras," Zadeks Editi meerinadams fazijs.

"Af, zil ilgi aisees, lihds es atkal dabujiſu zitū papihruſi!" Edite raudadama schehlojabs. "Us kreewiju es wairs newaru tikt un Amerika ari wairs nela newaru eefahkt."

"Es par to gahdasch, ka lai Jums nekas netruhku!" Karstens fazijs.

(Turpmal wehl.)

Weħstule Kursemes skohlotaju kungeem.

Schulrahta amatu usnehimis, weħlejohs pat schini gadā Kursemes skohlotaju wispahrigu sapulzi fa-aizinah un ta ne ween mana preefch-geħjeja amotā Böttchera kga apfohlischau peepildiħt, bet ari pats ar fawwem Kursemes laukskohlas liħdsstrahdnekeem jo aħtraki eepaqiħtees.

Tamdehl ar wiskohlas komiſijas atweħleħschau es Maija meħnesi zeen, prahwesta fungus, kas aprinku skohlotaju sapulzes wada, luhdsu, fawu paschu un wina aprinku skohlotaju doħmas issfazih, waj teem gan patiktu, ka Augusta meħnesi wispahrigu sapulzi fa-aizinatu, jo aħtraki, dasħodu nohtigu darbu deħt, to nespħejju dariht.

Lai gan zaur zeen, prahwestu fungu atbildehm wareju maniħt, ka daudż skohlotaju fungu doħmas iħsti us sapulzi nekkita, tadħschu

Rahditajs: Par fehjumu un plauju Wez-Sahtē. Kad sīrgam ja-aplohpī kahja, kad aīsnaglotā.

Par fehjumu un plauju Wez-Sahtē.

(Sarakstihs 25. Julijā.)

Plauja, kas sahkahs schogad jau 8. Julijā, ir tagad pilnā spēkā. Kad laiks paleek tāhds, kahds ir bijis lihds schim, tad war zereht, ka lauku augki eenahkfees jo drihs weens pehz ohra, un tāhdā wihsē semkohpibas darbi buhs wairak steidsami, nekā tas ir bijis zitōs gadōs.

Tāhs, mums lihds schim eesuhitahs finas iš daschahm Kursemes malahm — isnemohst til kahdas retas weetas — norahda wiſas us tam, ka plauja buhs schogad tāhda raschena, kahda now bijusi ne daschu gadu. Semkohpī warehs schogad pateesi prezzatees par labu, un daschfahrt pat par lohti labu plauju. — Pagahjusvhahs seemas lehnais un filtais gaiſs weizinaja lohti seemas fehjas augšchanu un isdohfhanohs, un tas, ka wasarejas laukus wareja agri, jo agri apfeht, dewa semkohpim labas zeribas us raschenu plauju, us augligu un bagatu gadu. Bet semkohpis ari fin to, ka wina darboschhanohs grohsa, wairo un masina laika grohsīchanahs arween wairak, nekā kaut kuru zitu amatu, un ka wina darbs un labakahs zeribas war daudsreis tapt gluschi isnihzinatas. Lihds schim, paldeewīs Deewam, wiſs ir gahjis labi. Dabas mahmulina wiſur semkohpim ir gahjusi palihgā, un kur til ween semkohpis ir darijīs fawu peenahkumu, tur wiſsch war drohſhi zereht, ka puhlini taps bagatigi atlīhdfinati. Kur pawafar' agri fehja, kur seme ru-

deni bij kreetni iſſtrahdata un kur ar labu fehku ne-apgahjahs pahrlēzigi taupigi un skohpi, tur labibas tihrumi wilnodamees wilnojahs un dara arajam nezeretu preeku. Labu lauku augku isdohfhanohs war panahkt tik tad, kad semi apstrahdā ar tschetrlemeſchu arklu un rinku rulli. Tschetrlemeſchu arklis now weenigi derigs preeksch rugaju aparschanas rudenī, bet ari fehku ar to war jo labi eestrahdaht. Meeſchi, ko fehja us no-ezeta tihruma, apara ar tschetrlemeſchu arklu $1\frac{1}{2}$ lihds 2 zellas dſili un peerulleja ar dubusto rinku rulli, usnahza tik labi un weenadi, kā wehl nekad. Tas pats bij ari ar ausahm, ſtreem un miſtru (jauktu labibu). Ezeschas nemam pawafar' til preeksch arxumu no-ezefchanas, bet ne preeksch fehklas ee-ezefchanas. Ezeschas nemam preeksch fehklas eestrahdaschanas, jo efam paſchi peedſhwojuſchi, ka fehbla, kas ar tschetrlemeſchu arklu ir pareiſi eestrahdata, tohp no ezeschu ſareem jeb tapahm fastumidita waj ari iswilkta us wirſu un tā newar pareiſi usdihtg, un tapehz ari rudenī ne-eenahkahs us reiſi. Kad ar rinku rulli rulle, kā waijag, daschās weetās un daschreis war iſtikt bes ezeschahm un lihdsenā rulla. Tapehz newaram ſaweem darba bee-dreem deewsgan eeflāweht tschetrlemeſchu arklu un rinku rulla labumu, jo efam to peedſhwojuſchi daschu gadu un tā ſkaidri paſiſtami, kahdu labumu abi semkohpibas riħli atneſ ſemes strahdneekam.

Par labibu runajoht, peemineſim wiſpirms rudsus, kas schogad ihypaſchi falmōs, ir auguſchi til labi, kā tas now peeredſehts daschu

zitu gadu. Wislabaki ir auguschi tee rudi, kas fehti papuwé un mehfloti pupei ar stalla mehfleem, pupei ar suverfossatu (20 mahrzinás kuhstofchás fosforflahbes) un fehti no 18. lihds 25. Augustam 25 garnizes us puhra=weetu. Jo labi bij rudi tai pafchá lauká weeglá fmilts semé, us kuru mehfsli tapa uswesti un isahrditi rudení un tå stahweja lihds pawafarai. Mehflus ee-ara tik pawafará. Ari jaunais ahbolinsch ir us scho gabalu audsis lohti labi. Ganderusku retaki, bet tomehr tå, ka wareja buht ar meeru, bij auguschi rudi diwu gadu ahbolina semé, kas bij mehflota ar 30 mahrzinahm fosforflahbes us puhra=weetu. Tohs fehja no 20. lihds 25. Augustam apafchá arkla, jo seme bij par dauds zeeta un ar tschetrlemeschu arklu newareja nekahdá wihsé art. Papuwé dabuja 12 labus weenfirga wemsus no puhra=weetas un ahbolina semé 8 lihds 9 weenfirga wemsus no puhra=weetas. Kad salihdsina graudus ar wesmu flaitu, tad war gan fazicht, ka rudi mas lohné, jo salmi ir gari un wahrpas nebij wifai pilnas. Bet ja wifü iskuhlumu salihdsinam ar ziteem gadeem, tad rudi (Caminer) sneedsahs pahri par wideji labu plauju.

Puhri pehz weenreis arfchanas diwu gadu ahbolina semé, mehfloti ar 30 mahrzinahm fosforflahbes un 30 mahrzinahm fehrskahba ammoniaka un fehti 28. Augustá, bij gan restaki, bet tomehr labi un weseli. Sehklia, ko pirkla is Dohbeles apgabala, bij gan flifta un zitada, ka prohwe; tomehr ruhfa nebij puhrus maítajusi. Beizefhana ar filo kapara (vara) witriolu, pehz profesora Kühna padohma, té ir atkal israhdiusees par lohti labu. Puhrus waijag tureht 24 stundas uhdeni, kas fajaukts ar kapara witriolu. Us 5 mehreem puhru ja-nem weena mahrzina witriola, un ruhfa ne-buhs pee puhreem (pee plaujas) wairs atrohdama.

Leelee diwkanschu meeschi ir tikkab salmos, ka ari wahrpás lohti labi im sohla bagatu plauju. It ihpfachi jo labi stahw meeschi tai lauka dala, ko mehflota ar 20 mahrzinahm fosforflahbes un 20 mahrzinahm fehrskahba ammoniaka. Seme bij jau rudení isstrahdata un pa-

wafará tapa tik wehl weenreiffelli usarta. Meeschus fehja 3. Maijá, ee-ara ar tschetrlemeschu arklu un peerulleja ar rinku rulli. Meeschis usnahza ahtri un weenadi un apkahja drihs ween semi, tå ka leelais faufums un karstums teem maslo wareja padariht. Tas ari dauds lihdsjeja, ka pehz apfehchanas gaifs bij mitrs un druzin lija, jo tad wareja skunsts mehfsli tuhdak fahkt israhdiht sawu spehku. 35 garnizes us puhra=weetu bij schogad deewsgan beesi fehls.

Masee Kursemneeku feschkaneschu meeschi pehz kartuseleem weeglá fmilts semé, fehti 12. Maijá — tas buhtu lohti agri — rahdijahs eefahkumá lohti labi. Tomehr leelais karstums un faufums tohs aptureja augfchaná un salmi palika ihfi. Sehklia bij diwi gadus weza, bet dihga it wifa un pee tam wehl lohti ahtri.

Ausas — krehtainahs fehtas no 15. lihds 20. Aprilim, pa dala pehz rudi seem, pa dala pehz firneem, pa 2 puhri us puhra=weetu, kam wehl peejauza klah 2 garnizes baltohs firnus, ir mahla semé beesas un kuplas. Weeglá fmilts semé turpretim faufums un Julija mehnescha karstums ir stipri skahdejis. Tomehr waram zereht, ka plauja buhs zaurmehrä deewsgan laba.

Leelee pelekee firni, ko scheitan fehj tik ar jauktu labibu, pa pupei ar lehzahm, ausahm un diwkanschu meescheem, stahw lohti labi un teem naw karstums un faufums pawifam skahdejis. War zereht, ka tikkab salmi, tå ari graudi buhs labi.

Wislabaki ir leelo karstumu un faufumu pahrzeetuschu kartufeli. Wihthes (lukst) ir kuplas un spehzigas, no kam ari war zereht, ka kartufeli buhs labi. Mums ir pawifam peezas kartufeli sortes. Mahla semé ir stahditi ohfchlapinas, un weeglá fmilts semé leelee baltee un rohschu (Garlij Rose) kartufeli. Behdigee bij schogad jau pehz 11 nedetahm ehdamí un pilnigi isauguschi. Bes tam wehl tapa pehrn-gad eegahdati flawenee schampion (Champion) un leelee labee (magnum bonum) kartufeli. No scheem eegahdaja no katas sortes 3 pudus jeb nepilnu puhru. — No schampion kartufeleem isauga pehrn 13 un no magnum bonum 11

puhri. Pirmā sorte nedabuja pilnigi išaugt, tapehz bij dauds masu kartuselu. Pawafar' masohs atlasi ja un iſtahdija 10 puhru ſham-pion un 9 puhri magnum bonum kartuselu. Schampion kartuselus eestahdija ſtiprā mahla ſemē un magnum bonum kartuselus mahla ſmilti, reisā ar ziteem kartuseleem un bes mehf-lofchanas. Schampion-kartuseleem ir lohti kuplas wihtes. Jau 20. Julijā tee beidſa ſeedeht, un tā war zereht, kā wini ſhogad pil-nigi dabuhs eenahktees. Skaidru ſpreedumu par abejahm jaunahm kartufelk ſortehm newaram wehl tagad doht. Papreelfch ir jareds, waj weena jeb ohtra forte derehs labaki preelfch ehfchanas jeb brandwihna dedſinafchanas. Muhfu tagadejohs kartufelus wini gan nepahr-ſpehs, bet tomehr ir jareds, kā wini augs mahla ſemē tahdōs gaddōs, kas fliftaki, kā ſchis gads. Behringad' ne-atrada neweenu ſlimu kartufeli. — Dſeltenee Olendorfeschu runkel-rahzeni stahw lohti labi, un ir jau ſen ſemi ap-flahjuſchi. Runkelrahzeni, kurus stahdija 4. Ju-nijā tahdā ſemē, kas bij ruden ſtipri mehflota un tahdus gadus atpakał mehflota ar mergeli, ir til labi, kā gandrihs newar atraſt neweenas wainas. Kad nu wehl Augustā uſnahk wai-jadſigais leetus, tad ir lohpu ehdamā papilnam.

Lehzas preelfch fehla, kas tapa fehtas tſhet-rōs ihpaſchōs laikmetōs 3 puhri us puhra-wee-tas, ir lohti labas; klah tapha preejauktas weena trefchdala ausu un meeſchu. Ar ſho fehlu ehdina no 5. Junija 70 leellohpus (gohwiſ un ſirgus), tā kā teem til pa puſei waijadſeja pa-ehtees us ganeem. Zeram, kā wareſim wehl ehdinah tihds pus Augustam. Kad jauktahs labibas fehls buhs beidſees, warehs lohpeem doht Turku puheus, kas ari ir til labi, kā warehs iſtilt tihds pus Oktoberm, bes kā buhtu jakerahs pee ahbolina.

Sihmejotees us lohpu baribu preelfch ſee-mas, waram faziht, kā pawafar' iſrahdiyahs ihpaſchi ahbolinsch ihſti wahſch. Jaunais ahbolinsch bij 1881. gada ſauſahs pawafaras deht pawifam wahſch, un waijadſeja atſtaht weenu lauku preelfch garifchanas, un ohtro waijadſeja iſart un apfeht ar lehzahm. Abi

diwgađa ahbolina lauki nebij turpreti par ſeemu nemas apſkahdeti, tā kā tohs waijadſeja atkal atſtaht preelfch plauschanas. Kad nu wehl gaifs bij augſchanai jo derigs, tad ari iſauga ahbolinsch dauds labaki, kā pehrn un dabuja no puhra-weetas wairat wesmu feena neka ihſtajā plauschanas gadā. Kad nu ar, uſartā ahbolina laukā lehzas kreetni iſauga un lihds 10 birkawu laba lehzu-feena iſnahza no puhra-weetas, tad par lohpu ehdamo naw ne-kaħdas ruhpes.

Kad nu reis runajam par diweem wahjeem ahboli na laukeem, tad gribam ari peemineht, kā mehs laukus apſtrahdajam pehz 14 lauku-faimneezibas un fehjam katu gadu 2 laukus ar jaunu ahbolinu. Schi ir dubulta 7-lauku faimneeziba ar 2 papuwehm, 4 ahbolina laukeem, 4 ſeemas fehjas laukeem un 4 waſarejas laukeem. Auglu kahrtiba allasch tohp pareiſi eewehrota. Mehs neſehjam ſkaidru ahbolinu, bet ahbolina ſahli lihds 30 mahr-zinu uſ puhra-weetu, pee kam nemam tikaī 10 mahrzinā ſarkana ahbolina. Tā tad ari zeram, kā tas neka neſkahdehs, kad ik par 7 gadeem naht atkal ahbolinsch tai paſchā laukā. Weens no augſchā mineteem ohtra gada ahbolina laukeem tika 1880. gadā ap-ſehts us rudſeem ar zitu ahbolina ſorti, wahſchū ahbolinu (Wundkle). tapehz ka tur bij weegla ſmilts ſeme. Schis ahbolinsch bij tiflab pehren, kā ari ſhogad audſis lohti labi. Schi ahbolina ſeenu (Wundklehee) pagahju-ſcho ſeem' tillab ſirgi, kā ari gohwis un aitas ehdia it kahrigi. Tapehz waram teem ſemkohp-jeem, kam ir ſmilts ſeme, doht to padohmu, lai fehj weenigi ſho ahbolinu. Sehla ja-jauz ſchahdā wiſe: 15 mahrzinā wahſchū ahbolina, 3 mahrzinā baſtard ahbolina, 2 mahrzinā baltā ahbolina un 10 mahrzinā ſahles-ſehklas us puhra-weetu; zaur tam ari wehl war eegahdatees few labu ganibas lauku.

Lai gan Julija mehneſcha pat nepanefamais karſtums apſpeeda daschu labibas lauzinu un iſputinaja ſemkohpja jauktahs zeribas, tad to-mehr, zaurmehrā nemoht, buhs plauja Kursemē ſhogad deewsgan bagata, jeb bagatata, kā da-

schus gadus atpakał. Kur tas buhtu zitadi, tur loi semkohpis apskatahs, un tas atradihs, ka pats warbuht buhs wainigs. Winsch buhs waj nu semi flikti un nepareisi isstrahdajis, jeb ari par wehlu fehjis. Wehla semeš apstrahdachana preesch fehjas pawasara sohda fewi paſchu, jo zaur tam, ka seme ja-apstrahdā pawasara. Aprila un Maija mehneshōs, is tahs pasuhd seemas augligais mitrumis, un pastahwigs faufums tai lohti fkhadē. Ari smilts seme dauds nebehdā par faufumu, kad til ta ir rudenī dsi ki arta un pawasari netohp dauds kustinata. Waijag til ismehginaht, un tuhda to atradihs, jo smilts seme panefs dsi ki arfchanu un ness labi, jo labi wišwadus auglus, kahdus ween fehj.

Sintenis.

Nā ſirgam ja-apkohpj kahja, kad aſnaglotā.

Sirgam ir kahja tad aſnaglotā, kad weena nagla jeb wairak naglas ir eedsiftas tāhdā wihsē, ka tahs naga ſahpigo daku waj nu ſpeesch jeb ari eewaino. Daudsreis gan gādahs, ka naglas gals nemas ne-isnahk no naga til augstu, ka waretu dohmaht, ka nags eewainohts. Tomehr ismanigs kalejs pee kafchanas un naglu eefſchanas warehs katra reis nomaniht, waj nagla eet pareifi jeb nē. Kad nagla ne-eet pareifi nagā, war nomaniht no tam, ka ta ir weeglaki eefitama, ka ta isnahk par augstu no naga ahrā un ka pee ſifchanas nagla ne-isdohd fklaidru fkanu. Kad nagla tuhdat ir ja-iſwelk ahrā. Bet gadahs ari, ka kahjoh newar nomaniht, waj ſirgs ir aſnaglohts jeb nē, un ſirgs fahk til tad klibohit, kad to wedno ſmehdes prohjam; un daudsreis ari wehl wehlał. Wainu tuwaki ismeklejoht ſirgs leeds, kad ar ahmaru fit us wainigahs naglas, jeb ar knihpstangahm peespeesch eewainoto weetu. Ja wainigo naglu iſwelk, ta ir ar afnihm un pat ar puwefcheem, kad ilgi bijusi eedsichta. Pelek-melsni puwefchi aſrahda us masaku, dſelteni jeb balti puwefchi

us leelaku wainu. Daschi kaleji mehgina wainai peekluht klahit un tad to ſmehrē ar fahlehm, kas ſtipri ehd jeb dedsina. Schahda dſeedina ſchana ir gluschi nepareiſa, ta padara ſirgam fahpes, un pee tam waina paleek wehl fliktaka, ta ka pehzak gandrihs pawifam wairs newar iſdeedeh, jeb ari til ar dauds un gruhteen puhlineem. Ja aſnagloſchanu pamana tuhlit wehl pee kafchanas, tad waijag til naglu iſwilkt un tahs weetā nedſiht wairs zitu naglu. Lai kahja nefakarſetohs, war ari ſirgu tureht deenu uhdēnī. Ne reti gadahs, ka nepareiſo naglu iſwelkoht ta noluht un kahda naglaſ dala paleek nagā. Daudsreis ari tohp lihds ar jauno naglu eedſiht nagā wezu naglu gabali; tohs waijag us wifadu wihi dabuht ahrā. Lai ſcho waretu pareifi iſdariht, waijag naglaſ zaurumu pataiſiht leelaku, un ja buhtu waijadſigſ, nagu atgreest nohſt. Lai netihrumi newaretu wainu padariht fliktaku, ir wainiga weeta ja-aptein ar mihiſtahm pakulahm un kahja jatur dſeftrā uhdēnī. Kad aſnagloſchanas waina tohp til wehlał pamanita, un wainā jau ir puwefchi, waijag ar naſi waj ihpafchu nagu-fwahyfli pataiſiht zaurumu, lai puwefchi iſtek un pee kahjas japeeſeen pakulas, eemehrjetas ſwina uhdēnī, kalku uhdēnī u. t. j. pr. Pebz 12 ſtundahm waijag tāpat apfeet no jauna. Kad pebz kahdahm deenahm puwefchi wairs netek, tad waijag naga apakſchu iſpildiht ar klebwafku (maisijums is 2 dakahm ērpentina, 2 dakahm waska un 3 dakahm fwiku), un tad peefiſt pakawu. Kad no aſnagloſchanas ſirgam fahktu apaugt ari gala jeb mihiſta dala kahjai, tad ir itin derigs lihdsellis — mirtu tinture ar karbol-fkahbi. Us weenu dala karbol-fkahbes janem 4 lihds 5 dalaſ tahs tintures. Ari futinachana ar feena ſeedem ir itin deriga. Kad eewainoto kahju apkat, waijag tahdu pakawu taſiht, kas nespesch eewainoto weetu.

18. (30.) Augustā 1882.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens kungs, weena kristiba, weena tiziba.

S i n a.

Leepaja. Senakais Leepajas Latweeschu draudses mahzitajs Rottermunda tehw̄s, kas 50 gadus Leepajā uſtizigi nokohpa ſawu gruhto amatu, ir mitis Nitaures mahzitaja muiſchā, Widzemē, kur wina dehls ir par mahzitaju. Lai Deew̄s atmaksā ſawam uſtizigam kalpam par wina darbeem un puhslineem pee Leepajas draudses un pee kristīgahs basnizas.

„Epata!“

Breeksch kahdeem gadeem, kad Karolines muiſchā, pee Jelgawas, kurlmehmo skohla zehlahs, biju no-gahjis dſirdehi, waj pateefi war notikt, ka kurlmehmee war eemahzitees runaht. Un pateefi brihnūms gan bij, ko dabuju dſirdeht; „tur kurlmehmee runaja!“ Tai laikā pats tohs pahrklaufſiju bībheleſtahſtōs un rau! tee atbildeja, tā ka gan wareja maniht, ka behrni ne ween no ſkohlmeiftora mutes wahrduſ nolafija, bet ka ar latru zilvelu wareja farunatees. Dasch labs gads no ta brihscha pagahja un prahs man nefahs, ſmaht, waj ar ſkohlu ir gahjis us preekschu, waj atpakaſ. Schulza mahzitajs, kas to laik bij par direktori, bij aifgahjis. General-superintendents, kas wina weetā tizis, to amatu at-fal bij atdewis; Grafs mahzitajs, kas pehz to amatu usnehma, bij atfaziſees un nu wina weetā Katterfelda mahzitajs aif tihras mihlestibas to weetu bij usnehmis. Kad pahrwaldiſchanā tā mainahs, tad jau daudſahrt gadahs, tā ka mahjas, kurās ſaimneeki pehz ihſa laika mainahs; zits waldneeks, zita kohſchana, un mahjas buhſchana nihſt; tā nu buhſ? Kad biju Jelgawā, 14. Junijā, tad elſamens ar kurlmehmee behrneem tika nolikts. Ari es lihds ar ziteem turp nogahju, apluhkoht, tā nu buhſ, jo ari no manas draudses kahds ſaimneeka behrns tanī ſkohla bij nodohis; ko nu redſejū? Epata! tas ir: „atwrees!“ durwju wirſu bij usrafſtihts. Tur eegahju eelfchā. Treſchā ſchēira, tee eefahgeji, jau bij pahrklaufſchinata; paſchu laiku 2. ſchēira pahrklaufſchinaja. Us leelas bildes dasch-daschadas mahju

leetas bij uſſihmetas, un ſkohlmeiftoris präſija: tā tahs fauzoht, ko ar tahm daroht ic., un behrni ar ſkanu balſi atbildeja. Gan balſs bij aſa, aifſma-kuſi, bet behrni wiſu ſaprata, ka preeſs bij klaus-tees us wiſu atbildehm. Bet tad tikai bij ko brih-neites, kad pirmo ſchēira pahrklaufſchinaja. Ne ween wiſas ſnatnibās: ſemes aprakſtſchanā, wehſture, rehſinachanā, kateiſmā, behrni bij tik pat pilnigi, it tā behrni, kas ſeemas-ſkohla ſauri gahjuſchi; bet par ko newareja deew̄gan iſbrihnitees, bij ſchi leeta: tee par Deew̄a wahrdū un par ſawu tizibu tik ſkai-dras atbildes dewa, it tā jaunekli, kas gatawi uſ eefwehſtſchanu. Pateefi drihs newar ſaprast, ka ſcheem behrneem, kas newar dſirdeht, tahaſ leetas war eemahzih, ko tee ar azihm neredj. Tee behrni wairs naw tumſibas, bet gaifmas behrni! „Gan pareifi!“ teifſi, mihto laſtaj, gan par to war pree-zatees, tomeht waj tad ari mahza, ar ko behrni ſawu maiſi war nopolniht? Muhscham tee no rohlaſ-darbeem neteek atraiditi. Ne ween pee dahrſa-darbeem behrni teek mahziti, bes us galdeem dasch-daschadas leetas preeksch pahrdohtſchanas bij iſtahditas, ko behrni paſchi uſtaſiſjuſchi: daschadas birſtes, ſukas, ſufekli, iſſchuhtas leetas u. t. j. pr. It tā par behrnu lai-zigo- un garigo labklahſchanohs gahdaja, lamehr tee ſkohla, tāpat ari gahdaja, ka tee us preekschu ne ween pee ſawa gara teek afgaifmoti, bet ka tee dſihwodami war pildiht, ko muhſu Peſtitajs pawehlejīs: ſtrahdā un luhdſi Deew̄u, tad buhſ maise.

Wehletohs, iſkatram tahdu brihnumu redſeht; gan tas preezatohs lihds ar mani, zit kristīga mibleſtiba paſpehj! Pateefi tas wahrd̄s: „epata!“ welti nestahw uſrafſtihts. Bet tad jau gan tik pat tahku eſam tikufchi, tā pats Jesus Kristus? Tā wehl nē! jo kad laiſsi Mark. ew. 7. 32., tad ſtahw rakſtihts tā: „tee weenu kurlu pee wina atweda, kam waloda bij panemta.“ — Tahdus ſchē ſkohla nepeenem un nemahza, tapehz ka tahdus newar eemahzih runaht. Brohti tahdi, ko ſauz par kurlmehmee, ir daschadi: ziti newar dſirdeht, bet teem ir waloda, tik ween ne-runā tapehz, ka newar dſirdeht. Pataifi tohs par dſirdoscheem, un tee gan waretu runaht; bet ziti

pateest kurlmehmi, prohti, tee ir kurli un turklaht mehmi, it ka Mark. ewangelijumā stahw: tam waloda ir panemta. Tahdus ne-usnem tanī kurlmehmo skohlā, tapehz ka ar tahdeem neneeka newar eesahkt; zilweka rohka ir par ihfu; zilweka gudriba beidsahs; tahdus muhscham newar emahzicht runaht; waloda teem ir panemta. Tahdus dseedinah tizibas eesahkt; to ween tas Deewa dehls Jesus Kristus eespehj. Tomehr tahdu dauds retaki rohnahs; wifuleelaka daka no kurlmehmeem preefriht pee teem, kam zilweki war palihdseht.

Labprahrt ari wifuleelaka daka no kurlmehmeem preefriht pee teem, kam zilweki war palihdseht.

G. Seiler.

Drußku par Lapeeschheem.

Zeram, ka zeen, lasitaji wehlesees dauds-mas ko dsirdeht par Lapeeschhu, muhsu plafchahs tehwijsas seemel-gala eedslhwotaju dsihwi. Beeminesim winu basnizas un tizibas eeraschhas. Tur naw basnizas til tuwu weena pee ohtras, ka pee mums. Us 60 lihds 80 Anglujuhdschurink war til atraf weenu paschu basniziku. Daudsreis basniza ir ari skohlas-nams, jeb skohlas-nams ir tuwu pee basnizas. Lapeeschhi brauz tahlo zetu lihds basnizai ar kamanahm, kurās ir aissuhgti seemel-breeschi. Daschi, kas dsihwo lihds 50 juhdses no basnizas, isbrauz jau preektdeen no mahjahm, lai waretu wehl laikā aisskuht us deewkalposchanu. Wini panem lihds pahrtiku, ka: seemel-breeschi feeru, schahwetas siwis un ari seemel-breeschi galu. Pat kukaas rihki tohp westi lihds. Skohlas-namā wahra un eh, un breechesi turpat tuwumā teek preefeeti. Tur fateekahs radi un paschstami, isskahsta weens ohram sawus preekus un faswas behdas, un prezajahs waj behdajahs wifilehpā. Skohlas-namā tohp ari wifadas leetas pirkas un pahrdohkas. Deewakalposchana ir lohti weenkahrsha un tohp natureta pehz Lutera tizibas wihses. Preefesch dseed dseefmu, tad nolasä nodatu is bishbeles, luhds Deewu un faka sprediki. Lapeeschhi klau-sahs us sprediki ar leelu usmanibu. Pehz spredika dohdahs atkal wifilehpā skohlas-namu, un kad lahds pahris ir tapis laulahts, — tad dser lihds wehlai naaktij. — Preefesch simts gadeem Lapeeschhi wehl bij pagani. No 1714. lihds 1774. gadam fludinaja wineem ewangelijumu Dahu misionari Lapeeschhu walodā. Norwegeescheem tas nepatika; tee gribaja Lapeeschhu walodu isnihzinah un eewest Norwegees-

schu walodu. Bet Lapeeschhi nefaprata scho walodu un palika pagani. 1824. gadā eesahkt grahamatas un bishbeles pahrtelt un drukah Lapeeschhu walodā. Tas wineem bij par leelu preeku. Wini ir ewangelijuma mihsotaji, un 50 lihds 60 juhdses wineem ne-attura no basnizas. Pahr upehm un juhras lih-tsheem, pahr kalneem un ledus klaijumeem wini steidsahs basnizā, dsirdeht Deewa wahrdus. Deewa-kalposchana ir wineem fwehkti, preeka un atspirdsnashanas deena, — jo wiau dsimtene teem gitus preekus pasneeds lohti masā mehrā. „R. R.“

Waltera-skohlas rehkinums par I. semestri 1882. g.

Genahkshanas:

Saldo no II. sem. 1881	499	r.	79	f.
Skohlas nauda	342	"	60	"
Bishbeles-stundu kolektes	8	"	41	"
Garigais konzerts . . .	163	"	—	"
Basnizas pehminderā				
Pahna lunga kolekte	70	"	—	"
Dahwanas	11	"	70	"
				1095 r. 50f.

Istdohshanas:

Skohlotajam Ohsolina f.	325	r.	—	f.
Schließ kundsei	25	"	—	"
Meitai par skohlas ap-kohpschanu	21	"	—	"
Skohlas ihre	150	"	—	"
Nopirkas klawerees . .	130	"	—	"
Atlihdsinahts parahds .	104	"	91	"
Istdohshanas pec islohse-fchanas	78	"	13	"
Istdohshanas pec garigā konzerta	70	"	53	"
Daschadas skohlas-leetas	47	"	41	"
				951 r. 98f.

Atlikums us II. sem. 1882: 143 r. 52f.

Skohlu 1882. gada I. sem. apmekleja 64 pui-seni, 22 meitenes, kohpā: 86 skohlnieki. Seme-stera laikā isskahjahs 14 pui-seni, 2 meitenes, kohpā: 16 skohlnieki. Mahjibas beidza ar 50 pui-seneem, 20 meitenehm, kohpā: 70 skohlniekiem. No scheem bij brihwskohlnieki 6 pui-seni, 1 meitene, kohpā: 7 skohlnieki.

Scho rehkinumu publikai atdohdam, pateizohs firsnigi wiheem, kas pee skohlas ustureshanas naw taupijschi sawus puhlinus. Ihpaschas pateizibas

nahkabs basnizas pehrminderem par kolektes apgah-fchanu un Dombrowski fungam, kas skohlai laipni dahwinajis filteru. Mahzitajs G. Walter.

Rihga, 5. Augustā 1882.

Breeksch misiones:

No Waltaiku (pa leelu-leelai datai Wahzu) drauds — 80 rubl. fanehma R. Räder, Kuldigas Wahzu mahzitajs.

Breeksch misiones us „Jahna Eserina“ kapa.

(Pahruva Kriechus uslizis.)

1.

Kapfehtā, kas upes malā,
Klau jau vulkstens fehri swan.
Kas gan tijis zeta galā,
Breeksch ka druhmigs swans atskan?

2.

Waj preeksch reisneka, kas steidsis
Nobeigt fanu zeloschanu.
Jeb preeksch flimneka, kas beidsis
Schihds pasaules wahrgfchanu?

3.

Waj preeksch stuhrmana, kas ilgi
Plaschā juhrā maldijees,
Un pee rahmas wehmas mihl'gi
Meera ohstā eedeweess?

4.

Nē, preeksch jaunekta, kas tschakli
Augstā skohlā mahzijahs
Un pehz gara gaifmas schigli,
Repekuvis ilgojahs!

5.

It kā plahwejs pilnā laukā
Wahryas faktahj kuhlinā,
Ta Winsch sinatnibā jaukā,
Sawā mihlā puhlinā.

6.

Wairak gadus mahzijees
Rihgas polytechnikā,
It kā warons rahiijees
Augstā matematikā.

7.

Kursu labi nobeidsis,
Gohda-sihmi pelnijis;
Sawā mehrēi safneidsis,
Us ko bija strahdajis.

8.

Tik-ko skohlu atstahjis,
Winsch preeksch dsihwes ruhpejahs;
Te Tam wakars peenahjis, —
Un no scheijens jaschirahs.

9.

Nu tas spalwu nohst atlīka,
Schē pameta grahamatas;
Swehtā gudrib's walsti tila,
Kur dsird eng'lu dseefminas.

10.

Dusi, kreetnais, pawehnē, —
Weegla smilshu kalmīnā,
Lihds Lew' mohdihs basune
Pastarajā deenīnā.

Kahds wahrds par Schihdu waija-fchanu.

„Schihdu waijachana!“ Waj scho wahrdū jau esī dsirdejis, un waj fini, ko tas wahrds nosihmē? Schihdus waijaja Wahzsemē un ari Kreewu-semē. Wahzijā ir fastahdijufoes beedriba, kas fauzahs „Antisemitenliga“ jeb beedriba pret Schihdeem. Beedriba grib, lai waldiba Schihdeem, tā fakoh, spahrnus apgreeschoht un wineem zeeti us pirksteem skatotees. Kreewijā Schihdineem pehz awischu sinahm daschās weetās klahjahs wehl flikta; jo wi-neem fadausija mantas, ispohstija namus un paschus turklaht wehl pasita. Ari pee mums ir Schihdu Deewa svehtiba, jo redsam Meiskes, Daukes, Grulkes un zitus. Mums schkeet, kad us Schihdeem un kristigeem zilwekeem skatamees, tad Schihdi nebuhs vis allasch ja-uslukho par breenigeme wilkeem un kristigee par newainigeem jehrineem, jeb skaidri fakoh, kristigee paschi ir wiswairak wainigi pee Schihdu isplatischanahs un pee ta spēkla un waras, kas Schihdeem iraid.

Kapehz Schihdi ir tik nekaunigi? Wini fina, ka wini ir waijadfigi. Un kapehz wini ir waijadfigi? Kapehz semneeki labak andelē ar Schihdeem, nekā ar kristigeem? Tas nahk pirkahrt zaur skaudibu, ne-nowehlibu un ne-ustizibu starp kristigeem. Par pee-mehru: Behrsina Trihnei waijag kleites; kaiminam ir bohde. Waj gan Behrsinch ees us bohdi un is-meklehs drehbi un prasiks, zil makša? — Kas to dewa! Behrsiaam bail, ka kaiminsch nepelna par dauds. Jagaida Schihds ar drehbehm, kas apwasatas, kramajoht pa netihreem galdeem un grihdahm. Labak

Behrsinch Schihdam dahrgaki famalkā par apsmur-gato drehbi, kad kaiminch tilai masak eenem. La-bak lai Schihds pelna, nekā kristigs! Tā daschi kristigee dohmā, un Schihds fmeedamees bahsch naudu makā. Ir tahdi zilwei, kas labprahz zeefch skahdi, ja tilai ohtram tahda pati skahde noteek. Get tā, kā tur upes lejā kahdās mahjās. Tur diwi puschelneeki pa weenu zelu brauz par urdsinahm bes tilteem. Weegli buhtu warejuschi zelu islahpiht, bet negribeja, jo weens ohtram laba zela nenowehleja, un weens preezajahs, kad ohtram feena wesums duhlesti eegah-sahs.

Ohtrkahrt Schihdi wifur eespeeschahs eekschā aīs kauschu lepnibas un augstprahribas. Bij kahds grunteeneks N., tam dsirnawas us pashcha grunts. Tawu brihnumu, kas tas par wihru: Dsirnawās tam sellis, mahjā strahda puifchi, svehtdeenās mel-nōs fwahrkōs eet basnizā un pehz Deewa wahrdeem spehle biljardu us duzi alus. Bet kas tur no rihta agri ar lihku degunu un falikhushahm kahjahn wels-kahs pa wina wahrteem sehtā? Tas jau ir Mausch-kis; winsch sin, ka lepnajam N. fungam naudas-makā delamā kaite ir eemetusees. Tahdas leetas Schihds fa-ohschā jo drihsī. Nedrohschi un pase-migi Mauschkis eewelkahs istabā. Winam kahds kungs esohf usdewis, lai pret drohshahm kihlahm nogulda naudu us augleem. Waj N. fungam nepatiktu to naudu peenemt? Bet kā N. kungs Mauschki apsweizina? „Kas tew ir wehlejis tē eenahkt, tu ne-kaunigais supata? Waj es lai leeku tewi pa durwihm isswest ahrā? Eij pee welna, tu nelga, zitadi dabusi gar aufihm.“ Tā un wehl zitadi Mauschki nolamā. Bet Mauschkis suinahs un gohrabs, gresschahs un grohsahs, smihn un — paleek stahwoht, jo it labi sin, ka N. fungam waijag naudas. Peh-zak N. kungs paleek tik schehligs, ka sahk prafht, ko Schihds grib, un beidsohf peenem naudu, kā pats faka, lai no Schihda waretu atlautees. Schihdu kreetni nolamajis, N. kungs dohmā, ka nu ne-esohf jakaunahs, no wina nemt naudu. Schihds klu-fahs it meerigi, kad winu nolamā, tapehz ka sin-nahks laiks, kad N. kungs wiram par wisu ar aug-leen, un auglu-augleem aismalsahs. — Tapehz kad nu laudis labak ar Schihdeem eelaischahs naudas darishchanās, nekā ar kristiteem? Wini kaunahs goh-digeem kristigeeni wihereem sawu waijadfibū atlaht. No Schihdeem, wini teiz, ne-esohf jakaunahs. Un

Schihdi ir meisteri, laudihm lischkeht; wini glau-dahs kā funi ap kahjahn, lihds bahrgajam fungam woj fainneekam galā war miht us galwu. Zaur fawu lischkehanu, nekaunigo usbahschanoħs un zaur tam, ka leekahs gruntigi isnerrotees, Schihds no dascha lunga un fainneeka iswelk pat pehdigo grafiti. Kad kahds gohdigs kristihts zilweks no-eet pee funga waj kahda fainneeka un luħds, lai wi-nam patapina 10 rubl., tad warbuht nedabuħs, bei kad Jankelis waj Joskis no-eet, tad tas drohschi isspeedihs pahri desmit waj ari simtu rublu, ko ne muhscham wairs neredshehs. Un kas gan pee tam ir wainigs? —

Prafsichu tahlač: „Tapehz Schihdi naudas un mantas leetās dauds tahlač teek nekā kristigee?“ Tu atbildesti: „Tapehz, ka wini neprasa, zaur ko un par ko wineem manta eenahkt; wini krahpj un pleħsch, kur war!“ — Pee dauds Schihdeem tā gan ir, jo ir deewsgan tahdu Schihdu, kas proht ar wifadeem stikisheem un nikisheem laudihm naudu iswillt, — kuptschi, kas 6 reis bankrotu taifa un tad no fawas naudas dīħiwo, „zilpu wihjeji“, kas paprekkish pec wisadas palaidnibas palihds un tad us reis zilpu fa-well. — Bet wisi Schihdi naw tahdi; tā tad Schihdu turiba un bagatiba nahks no zitas kahdas leetas. Pasflatees us Schihdu, zik weikls un fa-manigs winsch iraid pee rehkinaschanas un libgumu taisschanas. Un tas nahk no tam, ka Schihdi wairak dsenahs pehz skohlas mahzibahm, nekā daschi kristigi. Mehs daschlahrt dohmajam, ja behrnam deewsgan spehla, ka war strahdaht, tad tas laiks, ko skohla pawada, ir weli tehrehts. Tad wehl ja-ustejz, zik taupigi un fahrtigi Schihdi zaur-zaurim. Pee kristiteem daschi 30 kap. noteħre, bet 20 kap. tikai ir nopolnijuschi. — Un kā Schihdi isturahs pret sawu tizibu? Kur 20 lihds 30 Schihdu familiju, tur wineem ir jau faws Deewa-nams, un kritis tam par labu makkā. Turpreti daschā kristigā draudse ir lihds tuhksfeschu familiju, bet basnizina ir ne-ap-kohpta un fuhnahm no-augusji. Wini preezajahs, kad winu mahzitajeem jeb rabijeem ir laba pahrti-fchana, un nedara tā, kā ne sen darija kahds Igaunku laikrafsts, un kahdi Latwejchhu laikrafsti, it kā gri-betu usfaukt: nahzeet un atnemeet Lutera basnizai-winas mantas un teesibas! — Tā nu gan tāħs pa-sħas tizibas laikrafsteem nepeeklahtohs dariħt!

(Turpmal beigums.)